

tados de la nueva industria. Y así como los bibliófilos recordamos con fruición la fecha de la aparición de la *Biblia Latina* de Maguncia llamada *de las cuarenta y dos líneas*, conservaremos con placer en la memoria la de la publicación del primer libro impreso en España por medio de la KATATIPIA.

EDUARDO DE VELASCO.

ON ANTONIO OKENDO-RI¹

Milla eta bost-eun, irurogeita
ama zazpi garren urtean,
Antonio Okendo, jaio omentzan,
Donostiako urian;
Zurriolatik, agertutzen dan
baserri polit batian,
aurkez-aurke, begiratuta,
an dago arbol artian.

Orren bizitza, irakurri det,
iru edo lau librutan,
alabantza, beste gauzarik,
ez diote jartzen denetan;
beti arki zan, peligro aundiyak
izango ziran tokietan,
bildur-bagea, balerosoa,
ibilli gabe gordetan.

Asko bider, olandatarrak
orrek zituen garaitu,
orregatikan, Okendo zuten
Almirante izendatu;

gonbate frankotan, arkitu arren
beñere etzuten bentzutu,
argatikanen, orren izenak
denak zituen bildurtu.

¿Zer bildurra, ote zioten,
Antonio-ri ber'etsayak,
aurrean ikusi, orduko artzen,
zituanean ikarak?
orain esango dedan gauz'onek
garbi asko dio berak,
orren igesi, edo bildurrez,
ibiltzen zirala denak.

Okendo ontzidi bakarrarekin
itsasoan zan arkitu,
ta ontzidi bat, olandesena,
ere antzan suertatu;
ontzidi arrek, agudo zuen
Okendo-na ingurutu,
denan artean, ere etzuten
Antonio-na apresatu.

(1) Composición señalada con *mención honorífica* en los Juegos florales celebrados en esta Ciudad en 1894.

Olandes ontzidiaren, buruzagia
izantzanakusatua,
zergatikanen, idukirikan,
Okendo-na ingurutua,
etzuen ondarazi, edo bestela,
artu ontziya apresetua,
izanikanen Antoniorena
bakarra eta ondatua.

Olandatarran, buruzagiak,
erantzutendu egiya,
Okendo zala, itsasoetan,
guziz ikaragarriya;
Españiako ontzidia ta,
Antonio agintariya,
ontzidi ura, izango zala,
beti garaitez-garriya.

Brasil-en ere, olandesakin,
gonbate aundi batean,
gudondarlea, gelditu izantzan,
denak autsi ta ondorean;
aĩn beakurtua zan bere izena,
itsasokoen artean,
«Kantabriyako umanta» deitzen
zioten abo betean.

Gonbate ortan, Antonio-n ontzian
bada omentzan gelditu,
berrogei t'amar libra atera eta
zituena, bai, pisatu;
olandesari, amabi bandera,
ere zizkaten arrapatu,
gonbate artatik, gure erabeak
gaizki ziran ateratu.

Oroiturik, askotan zala,
itsasoan arki estu,

Ama Birjiña, Arantzazukoaz,
etzan, ez, Okendo aztu;
bala eta bandera ayek
arri zizkan doañeztu
askok bezela, gure Okendo-k,
fedea faltarikan ez du.

Ondarrabiyan, kulparik gabe,
preso zuten ori artu,
bañan agudo, Antonio zan
presondegitik libratu;
bitartez-koari, beñere eziñ
kulparikanen topatu,
orregatikan, libertadean
bereal zuten lajatu.

Marmora izena zuen erri bat
ingurutua egonik,
Antonio Okendo, agudo joantzan,
bere jendeak arturik;
moruak ura, ikusi orduko,
igesi joan ziran andik,
Marmoratarrak, utzi zituen,
oso kontentuz beterik.

Beste milla, gonbatetan ere,
Antonio zan arkitu,
bere etsayak, beĩn bakarrian,
ere etzuten bentzutu;
Gipuzkoako, probintzi eder au,
¿artaz nola bada aztu,
bere azañakiñ, baldin bazuen
orrenbeste goitalchatu?

.
.
.
.

Milla seireunta berrogeigarren ur-
ortan zaigu allegatu, [tia
Antonio aundiyak, bere bizia,
Koruña-n digu lajatu;
illtze ezgai arretan ¿zenbat
pena zituben pasatu,
jaiotz-lurra, ikusi gabe,
sekulako ezkutatu?...

Donostiaren izena orrela
zabaldu duen gizonari,
¿zorra ori nola, ez arrek pagatu,
bere seme aundi orri?
argatik bere echeari begira
talluntza bat dute jarri,
denbora berean ikusiko du
itsaso zabal eder ori.

Donostiako uria-n dute
jaso bere oroipenean,
talluntz polit bat Zurriolako
pasealeku ederrean,
beti andikan pasatu eta
Antonio ikustean,
¿zer atsegiña ta poza degu
sentituko barrenean?

Talluntza orren desestalgoa
da aurtengo Agorrian,
lesta aundiyak izango dira
orregatik Donostian;
obarria bat jarriko dute

Okendo-n jaio-echian,
.
¿zer onorea eche zaientzat
jarritzian paretian!...

Munduan zituenak etsai guziyak
oso aisa menderatzen,
¿ez ote zakien infernuko etsayak
ala berean garaitzen?
bai baldinbetan, biotzetik diot,
Antonio-ri desiatzen
arki dedilla Jaungoikoaren
glori guztiyak gozatzen.

AZALDEA

Berso char abek oso gustora
aitu naiz izkribatzen,
gizon aundi bat onratutziatz
beñere ez da bat aspertzen;
gaztia naiz ta, ez da milagro,
detala gaizki kantatzen,
argatik diot, biotzetikan,
guztiyari nik eskatzen;
egin dezatela, bada, fabore,
oker denak barkatzia,
sayatuko naiz, beste batian,
obeto izkribatzia;
gauzarik onena, orretarako
da gaztia alaitzia,
ta ez betiko, lenengo alditik,
oso desanparatzia.

ENRIKE ELIZECHEA ARRIETA-K.